

»DET BEHÖVS INGA FLER IDEELLA ORGANISATIONER«

Friends grundare Sara Damber förklarar varför socialt entreprenörskap kommer att överträffa de ideella organisationernas arbete.

Vem har störst möjlighet att förändra världen? Frågas svenska folket är det i första hand du och jag som individer som sitter på den makten. Ungefär lika många svarar att det är företagen. Längre ned på listan kommer politiker, och ytterligare en bra bit därefter kommer ideella organisationer.

Resultatet kommer från en riksrepresentativ undersökning vi låtit genomföra inom ramen för satsningen »Playing for change«. Det kan ju ses som en aning nedslående för en person som likt jag ägnat mer än halva mitt liv åt att bygga upp en så kallad ideell organisation. I mitt fall med syftet att verka för ett bättre samhälle genom att motverka mobbing. Men jag tror också att bilden av de ideella organisationerna och deras kraft hänger ihop med själva begreppet, som jag menar är intetsägande och leder tankarna fel.

Enligt Svenska Akademiens ordlista betyder ideell »grundad på el. syftande till högre, andliga värden«. I mer daglig svenska betyder det oavlönad – att arbeta ideellt innebär att arbeta gratis. I mina ögon är de här begreppen kopplade till en förlegad föreställning om att det finns en motsättning mellan att arbeta för ett bättre samhälle och att tjäna pengar.

Sedan jag år 1996 startade Friends har organisationen växt från ett enmansprojekt till 40 anställda på fem orter och en omsättning på 24 miljo-

ner. Det har inte varit enkelt, och vi har fått kritik bland annat för att vi har satsat mycket på annonsering, varumärkesbyggande och annat som traditionellt kopplas samman med den kommersiella världen snarare än den ideella. Men jag har aldrig behövt kompromissa med min grundidé. För mig var det självklart att sträva efter att växa, för större möj-

»Och jag tror stenhårt på att detta decennium blir det sociala entreprenörskaps decennium.«

ligheter att göra skillnad. Min vision var aldrig att verksamheten ska drivas ideellt, utan av avlönade och professionella yrkesverksamma.

Målet för allt förändringsarbete bör vara hållbar utveckling av samhället på olika plan. Hållbart förändringsarbete underlättas genom affärs-mässighet; Att människor kan leva på sitt engagemang och att det finns en strävan efter egengenererad tillväxt. Detta i motsats till den osäkra och kortsiktiga bidragsjakt som präglar en stor del av den ideella sektorn idag.

Jag anser att vi behöver uppdatera synen på hur man

kan arbeta för att förändra samhället. Vi behöver bana väg för nya eldsjälur och entreprenörer som kombinerar det bästa från offentlig och ideell sektor – samhällsansvar, engagemang och kunskap – med nytänkande och affärsfokus från näringslivet. Ett logiskt steg på vägen är att vi skrotar begreppet ideell organisation som vedertaget samlingsbegrepp på organisationer som arbetar för ett bättre samhälle.

Ett begrepp som ger en betydligt bättre bild av mitt sätt att se på förändringsarbete är socialt entreprenörskap. Vi behöver inte fler ideella organisationer, vi behöver fler sociala entreprenörer. Det sociala entreprenörskapet kan liksom allt entreprenörskap innefatta oavlönat arbete, men det är inte kärnan.

Det här skiftet är redan på gång, och jag tror stenhårt på att detta decennium blir det sociala entreprenörskapets decennium. På allt fler håll syns exempel på innovativa initiativ som springer upp i gränslandet mellan offentligt, ideellt och kommersiellt.

I vår undersökning säger varannan sig ha en idé som kan bidra till att göra samhället bättre. Flera miljoner svenskar går alltså omkring med oförlösta idéer, de är alla potentiella sociala entreprenörer. ✨

SARA DAMBER är verksamhetschef på Hugo Stenbecks Stiftelse och ansvarig för *Playing for Change*